

21 שנות בחינת אמיר"ם – בקרת איכות ומחקר

טוני גוטנטג, אבי אללוף, מיכל באומר, נדב פודולר, מרינה פרונטון

תקציר

עניינו של המחקר הנוכחי הוא בקרת איכות בחינת אמיר"ם, שהיא בחינה באופנות מתמשכת. זוהי בחינה ממוחשבת אדפטיבית המשמשת למיון לרמות שליטה בשפה האנגלית עבור מוסדות לימוד אקדמיים, הנבנית ומועברת על ידי המרכז הארצי לבחינות ולהערכה (מאל"ו). מ-1992 עד 2013 התקיימו באמיר"ם 199,674 היבחנויות ב-11 נוסחים. בחינת אמיר"ם מועברת יותר משני עשורים, ומחקר זה מאפשר גם התבוננות "היסטורית" ארוכת טווח על התפלגות הציונים.

סיכום 21 שנות העברה של בחינת אמיר"ם. לצד העלייה העקבית במספר הנבחנים במשך השנים, נרשמה במקביל ירידה בציון הממוצע בבחינה. יש שימוש גובר בבחינה במוסדות לימוד חדשים לצד הוותיקים. הגיל הממוצע של הנבחנים הוא כ-27, מתוכם 43% הם גברים, וממוצע ההישגים שלהם גבוה מזה של הנשים. החל משנת 2004, מספר הנבחנים בבחינת אמיר"ם גבוה ממספר הנבחנים בבחינת אמיר"ר – בחינה ליניארית המועברת לאותה מטרה – והציון הממוצע באמיר"ם נמוך מהציון הממוצע באמיר"ר.

בקרת איכות. בקרת האיכות שנערכה במחקר זה על בחינת אמיר"ם התבססה על שיטות סטטיסטיות שנחקרו ופותחו לאחרונה במאל"ו כדי לפקח על בחינות המועברות באופנות מתמשכת. הציונים בנוסחי הבחינה השונים יציבים למדי, וזאת במיוחד בעשור האחרון. יש הבדל מובהק אך קטן בין ממוצע הציונים של הנוסחים השונים שהועברו ב-2012-2013. תרשימי בקרת האיכות המציגים השתנות מדדים סטטיסטיים מרכזיים לאורך זמן הראו כי תהליך הציון הינו תקין. כרבע מהבחינות שנערכו היו בחינות חוזרות, והפרש הימים החציוני בין העברות עוקבות עומד על כחצי שנה. ההפרש בין ממוצעי הציונים של נבחנים שנבחנו באותו נוסח בחינה (אותו מאגר פריטים) בשתי העברות עוקבות היה גבוה באופן מובהק מזה של נבחנים שנבחנו בנוסחים מקבילים, אך האפקט היה זעיר.

המחקר הנוכחי מרחיב את היריעה לקראת גיבוש תפיסה כוללת של בקרת איכות על מבחנים המועברים תכופות לקבוצות נבחנים קטנות, ונותן מענה ראשוני לבקרה על הציונים המופקים במבחנים אדפטיביים בנוסף למענה הקיים למבחנים לינאריים. אחד מתוצרי המחקר הינו הרחבת פעילותה של המערכת הממוכנת לבקרה שגרתית של הציונים, המופעלת כיום על בחינת מימ"ד, גם לבחינת אמיר"ם. מחקר עתידי יתמקד בהכללה של שגרת בקרת האיכות שפותחה במחקר הנוכחי גם על בחינות אחרות.